

“De Sleutel” is veertig jaar jong.

Als student orthopedagogiek werd de auteur van dit tekstje in juni 1972 toegelaten tot een stage in de Jellinek kliniek Amsterdam door directeur, H.J.Krauweel. Deze stage ging door in de afdeling Lineus Parkweg, onder supervisie van Drs. H.Boulogne, die deze ietwat afgelegen therapeutische entiteit leidde. Hij introduceerde ons daar in de “schreeuwtherapie” (later Bonding therapie genoemd) van Dan Casriel. Wij hoorden over de drugsvrije therapeutische gemeenschappen naar Synanon model én over Daytop én Phoenix House New York.

In juni 1972 groeide in het “drugteam van “Info- Jeugd- Gent “de idee om een om een afzonderlijke v.z.w. “ Drug-Informatie en adviescentrum” (D.I.A.C) op te richten. Bij de stichting van D.I.A.C stelde Willy Faché, de latere hoogleraar sociale agogiek’ voor om de doelstellingen te verbreden en een jongeren begeleidingscentrum uit te bouwen. Dit leidde gestadig tot de oprichting van het “jongeren begeleidingscentrum De Sleutel” in maart 1973 (1).

De Jongeren Informatie en Adviescentra in die dagen namen een uitgesproken kritische instelling aan t.o.v. van de klassieke psychiatrische benaderingswijze en vormden de voorhoede van hervormingen ingeleid door de antipsychiatrische beweging van bv. Cooper, Laing, Szasz, Basaglia en Foudraine.

Naar mijn beste herinnering maakte ik in die periode met Johan Maertens en Jos Lievens in het kader van hun opleiding tot orthopedagoog een studietrip naar enige drughulpverleningscentra in Amsterdam. Het viel me op dat waren zij geboeid waren door de progressief kritische gedachtengang van de Sociale Agogiek en interesse vertoonden voor het werk van Maxwell Jones en de democratische therapeutische gemeenschap. Maar dit is een persoonlijke interpretatie.

Op 11 sept. 1974 nodigt Piet Verbeke, de coördinator van Info Jeugd Gent ons uit voor een voorbereidende vergadering van een paneelgesprek “Project Boerderij –De Sleutel”. (2)

Op 13 jan 1975 wordt in de schoot van de Beheerraad van “De Sleutel” een Dagelijks Bestuur opgericht bestaande uit twee werkgroepen. In de administratieve werkgroep zetelen J. Lievens, J. Maertens en P. Verbeke; de therapeutisch methodologische uit Dr. F.Van Cauwenberghe, M. Symoens en E. Broekaert. En J. Lievens functioneert als co-ordinator. (5)

Op 21 feb. 1976 nemen D’Hoe H., Berkvens A. en Willems J. ontslag uit de Raad van Beheer. De Raad van Beheer is nu als volgt samengesteld: Ballegeer L., Broekaert E., De Vijlder E. , De Clercq F., Gabriel M., Symoens M., Van Den Borre R., Verbeke, P., Verpoorten M. Dr Van Den Borre wordt voorzitter, De Vijlder afgevaardigd beheerder, en Verbeke secretaris. Lievens J. en Maertens J. nemen deel aan de vergadering. (3) Zij hebben evenwel geen stemrecht. Het valt op dat er een grote delegatie van medewerkers van de kliniek de Pelgrim in de Beheerraad zetelt.

Er ontstaan moeilijkheden in de communicatie tussen de medewerkers van de Sleutel en sommige leden van de Raad van Bestuur. Zij betreffen o.a. de oprichting van een drugsvrije therapeutische gemeenschap (De Kiem) in de schoot van kliniek De Pelgrim, waarbij het onmogelijk bleek om “twee Goden te dienen”. (4). Het is ook zo dat er kritische vragen zijn bij De Sleutel als boerderij en landbouwbedrijf, en bij het aansluiten bij het gedachten goed van Maxwell Jones, zeker voor wat betreft personen met een drugsproblematiek. Voor goed begrip moet men weten dat de drugsvrije TG “Emiliehoeve” een belangrijke rol speelde bij de uitbouw van “De Kiem” en dat haar bezieler

psychiater Martien Kooyman, de democratische aanpak van Jones juist beschreven had als nefast voor de behandeling van verslaafden.

Op 5 Juni 1976 nemen Ballegeer L., Broekaert E. , De Clercq F., Verpoorten M., ontslag uit de Vereniging. Hier eindigt mijn feitelijke betrokkenheid bij de Therapeutische Gemeenschap “De Sleutel”. Sinds die tijd, desondanks enige wrange gevoelens, heeft er steeds een professionele en respectvolle verhouding bestaan met de medewerkers van De Sleutel, en met Johan Maertens in het bijzonder.

Er was later ook ongetwijfeld nog een hoogtepunt van samenwerking, bij de promotie van Veerle Raes, onderzoekster bij De Sleutel, tot Doctor in de Medische Wetenschappen in 2012 (6).

Uiteindelijk was tussen ons er steeds een gezamenlijk streven naar het realiseren van aangepaste behandelingsvormen voor mensen in moeilijke levensomstandigheden. We wilden in feite, in voor en tegen, hetzelfde én beoogden een hogere levenskwaliteit voor onze doelgroep.

Goede verjaardag en “Ad multos annos” “De Sleutel”!

Prof Eric Broekaert, vakgroep Orthopedagogiek Ugent

- (1) Bundel II. Project Boerderij. Jongerenbegeleidingscentrum De Sleutel v.z.w. ism Info-Jeugd-Gent, regionaal jongeren en adviescentrum v.z.w. gestencilde nota's, onuitgegeven. s.d. p.1.
- (2) Uitnodigingsbrief voor de vergadering. Correspondentie Eric Broekaert
- (3) Verslag algemene vergadering De Sleutel op 21/2/76.
- (4) Verslag vergadering beheerraad De Sleutel op 08/5/76.
- (5) Verslag vergadering beheerraad De Sleutel op 13/01/75.
- (6) Raes, V. (2012). Assess and give feedback! The effect of using assessment instruments on substance-abuse outpatients' adherence to treatment. Thesis submitted in fulfilment of the requirements for the degree of Doctor in Medical Sciences. Ghent University